

HOTĂRÂREA CURȚII (ședință plenară)

19 octombrie 2004*

Kunqian Catherine Zhu și Man Lavette Chen

împotriva

Secretary of State for the Home Department

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Immigration Appellate Authority)

„Dreptul de ședere – Copil cu cetățenia unui stat membru, dar cu reședința într-un alt stat membru – Părinții resortisanți ai unui stat terț – Drept de ședere al mamei în al doilea stat membru”

Cauza C-200/02

În cauza C-200/02,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, în temeiul articolului 234 CE, introdusă de Immigration Appellate Authority (Regatul Unit), prin decizia din 27 mai 2002, primită de Curte la 30 mai 2002, în procedura

Kunqian Catherine Zhu,

Man Lavette Chen

împotriva

Secretary of State for the Home Department,

CURTEA (ședință plenară),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii P. Jann, C. W. A. Timmermans și A. Rosas, doamna R. Silva de Lapuerta și M. K. Lenaerts, președinți de cameră, domnii C. Gulmann și R. Schintgen, doamna N. Colneric, domnii S. Von Bahr și J. N. Cunha Rodrigues (raportor), judecători,

avocat general: domnul A. Tizzano

grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 noiembrie 2003,

după examinarea observațiilor prezentate:

* Limba de procedură: engleza.

— pentru doamna Man Lavette Chen, de domnii R. de Mello și A. Berry, Barristers, asistați de domnul M. Barry, Solicitor,

– pentru guvernul irlandez, de domnul D. J. O’Hagan, în calitate de agent, asistat de domnii P. Callagher, SC și P. McGarry, BL,

– pentru Guvernul Regatului Unit, de domnul J. E. Collins, domnul R. Plender, QC și doamna R. Caudwell, în calitate de agenți,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de doamna C. O’Reilly, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 18 mai 2004,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare vizează interpretarea Directivei 73/148/CEE a Consiliului din 21 mai 1973 privind eliminarea restricțiilor de deplasare și ședere a resortisanților statelor membre în cadrul Comunității referitoare la stabilirea și prestarea de servicii (JO L 172, p. 14), a Directivei 90/364/CEE a Consiliului din 28 iunie 1990 privind dreptul de ședere (JO L 180, p. 26) și a articolului 18 CE.

2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unei acțiuni între domnișoara Kunqian Catherine Zhu (numită în continuare „Catherine”), de naționalitate irlandeză și mama sa, doamna Man Lavette Chen (numită în continuare „doamna Chen”), resortisant chinez, pe de o parte, și Secretary of State for the Home Department, pe de altă parte, referitoare la respingerea de către acesta din urmă a cererilor lui Catherine și ale doamnei Chen pentru obținerea unui permis de ședere de lungă durată în Regatul Unit.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Articolul 1 din Directiva 73/148 dispune:

„1. Statele membre elimină, în condițiile prevăzute în prezenta directivă, restricțiile de circulație și ședere pentru:

(a) resortisanții unui stat membru care sunt stabiliți sau doresc să se stabilească într-un alt stat membru, în vederea desfășurării unor activități independente sau care doresc să presteze servicii în acel stat;

(b) resortisanții statelor membre care doresc să se deplaseze în alt stat membru în calitate de destinatari ai prestării de servicii;

(c) soțul sau soția și copiii sub de 21 ani ai acestor resortisanți, indiferent de naționalitatea acestora;

(d) ascendenții și descendenții acestor resortisanți și ai soțului sau soției acestora, aflați în întreținerea acestora, indiferent de cetățenie.

2. Statele membre favorizează admisia oricărui alt membru de familie al unui resortisant prevăzut la alineatul (1) literele (a) și (b) sau a soțului sau soției acestuia, care se află în întreținerea acestuia sau care locuia împreună cu acesta în țara de proveniență”.

4 Articolul 4 alineatul (2) din aceeași directivă enunță:

„Dreptul de ședere al prestatorilor de servicii și al destinatarilor acestora corespunde duratei în care se prestează aceste servicii.

În cazurile în care această perioadă depășește trei luni, statul membru pe teritoriul căruia se prestează serviciile eliberează un document de ședere pentru constatarea acestui drept.

În cazurile în care perioada este mai mică sau egală cu trei luni, cartea de identitate sau pașaportul pe baza căruia persoana în cauză a intrat pe teritoriu acoperă șederea acesteia. Statul membru poate impune totuși persoanei în cauză să își semnaleze prezența pe teritoriu”.

5 În conformitate cu articolul 1 din Directiva 90/364:

«1. Statele membre acordă drept de ședere resortisanților statelor membre care nu beneficiază de acest drept în temeiul altor dispoziții de drept comunitar, precum și membrilor familiilor acestora, astfel cum sunt definiți aceștia la alineatul (2), în condițiile în care aceștia dispun pentru ei înșiși și pentru familia lor de o asigurare medicală care acoperă totalul riscurilor în statul membru gazdă și de resurse suficiente, pentru a evita ca aceștia să devină, pe durata șederii lor, o povară pentru asistența socială a statului membru gazdă.

Resursele menționate la primul paragraf sunt suficiente dacă depășesc nivelul resurselor începând cu care statul membru gazdă acordă asistență socială resortisanților săi, ținând cont de situația personală a solicitantului și, dacă este cazul, de aceea a persoanelor admise în temeiul aplicării alineatului (2).

Atunci când nu se poate aplica alineatul (2), resursele solicitantului sunt considerate ca suficiente dacă ele depășesc nivelul pensiei minime de asigurare socială acordată de statul membru gazdă.

2. Următoarele persoane au dreptul să se instaleze într-un alt stat membru împreună cu titularul dreptului de ședere, indiferent de cetățenia lor:

(a) soțul sau soția și descendenții acestora aflați în îngrijirea lor;

(b) ascendenții titularului dreptului de ședere și ai soțului acestuia, care se află în îngrijirea sa”.

Reglementările Regatului Unit

6 În temeiul articolului 5 din Immigration (European Economic Area) Regulations 2000 (Regulamentul din 2000 privind imigrarea din Spațiul Economic European, denumită în continuare „EEA Regulations”):

„1. În sensul prezentului regulament, prin expresia „persoană calificată pentru șederea în Regatul Unit” se înțelege orice resortisant din SEE stabilit în Regatul Unit în calitate de: a) lucrător salariat; b) lucrător care desfășoară o activitate independentă; c) prestator de servicii; d) destinatar al unei prestări de servicii; e) persoană care își acoperă nevoile; f) pensionar; g) student, sau h) lucrător care desfășoară o activitate independentă care și-a întrerupt activitățile; sau orice persoană căreia i se aplică alineatul (4).

[...]

Acțiunea principală și întrebările preliminare

7 Din decizia de trimitere rezultă că doamna Chen și soțul acesteia, de naționalitate chineză, lucrează pentru o întreprindere chineză cu sediul în China. Soțul doamnei Chen este unul din directorii acestei întreprinderi și deține o participație majoritară la aceasta. În cadrul activității sale profesionale, acesta efectuează frecvente călătorii de afaceri în diferite state membre, în special în Regatul Unit.

8 Primul copil al cuplului s-a născut în China în cursul anului 1998. Dorind să dea naștere celui de-al doilea copil, doamna Chen a intrat pe teritoriul Regatului Unit în luna mai 2000, fiind în aproximativ a șasea lună de sarcină. Ea a ajuns în Belfast în luna iulie a aceluiași an unde, o lună mai târziu, pe 16 septembrie, s-a născut Catherine. Mama și copilul trăiesc în prezent în Cardiff, în Țara Galilor (Regatul Unit).

9 În conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Irish Nationality and Citizenship Act 1956 (Legea din 1956 privind naționalitatea și cetățenia irlandeză), modificată în cursul anului 2001, aplicabilă cu efect retroactiv la 2 decembrie 1999, Irlanda permite tuturor persoanelor născute pe insula Irlanda să obțină naționalitatea irlandeză. Conform alineatului (3) din acest articol, o persoană născută pe insula Irlanda este un cetățean irlandez prin naștere dacă nu poate pretinde cetățenia unei alte țări.

10 În temeiul acestei reglementări, lui Catherine i s-a eliberat un pașaport irlandez în luna septembrie a anului 2000. Conform afirmațiilor din decizia de trimitere, Catherine nu are, în schimb, dreptul să obțină cetățenia britanică, în măsura în care, prin British Nationality Act 1981 (Legea din 1981 privind cetățenia britanică), Regatul Unit s-a îndepărtat de jus soli (dreptul pământului), astfel încât nașterea pe teritoriul acestui stat membru nu mai conferă cetățenia britanică în mod automat.

11 Este cunoscut faptul că șederea pe insula Irlanda era destinată să permită copilului care urma să se nască să dobândească cetățenia irlandeză și, prin urmare, mama să obțină dreptul de a rămâne, după caz, cu copilul său pe teritoriul Regatului Unit.

12 Instanța națională subliniază de asemenea că Irlanda face parte din Common Travel Area (zona comună de circulație) în sensul Immigration Acts (Reglementare privind imigrarea), astfel încât, în măsura în care resortisanții irlandezi nu trebuie, ca regulă generală, să obțină o autorizație pentru a intra și a-și stabili reședința pe teritoriul Regatului Unit, Catherine, spre deosebire de doamna Chen, poate să circule liber pe teritoriul Regatului Unit și cel al Irlandei. În afara dreptului la libera circulație limitat la cele două state membre de care beneficiază Catherine, niciuna din reclamantele în acțiunea principală nu ar avea dreptul de a-și stabili reședința în Regatul Unit în temeiul reglementărilor naționale.

13 Decizia de trimitere precizează în continuare că Catherine depinde atât din punct de vedere afectiv, cât și financiar de mama sa, că aceasta din urmă este persoana responsabilă de copil în principal, că Catherine este destinatară în Regatul Unit a unor servicii medicale private și a unor servicii de îngrijire a copiilor plătite, că aceasta a pierdut dreptul de a dobândi cetățenia chineză deoarece este născută în Irlanda de Nord și deoarece a dobândit, în consecință, cetățenia irlandeză și, din această cauză, nu are dreptul să intre pe teritoriul chinez decât în temeiul unei vize pentru o durată maximă de 30 de zile pentru fiecare ședere, că cele două reclamante în acțiunea principală își asigură necesitățile din activitatea profesională a doamnei Chen, că acestea nu sunt dependente de fonduri publice în Regatul Unit și că nu există nicio posibilitate rezonabilă ca ele să devină dependente și, în cele din urmă, că părțile implicate dispun de o asigurare de sănătate.

14 Refuzul Secretary of State for the Home Department de a acorda un permis de ședere de lungă durată celor două reclamante în acțiunea principală este motivat prin faptul că Catherine, în vârstă de opt luni, nu exercită niciun drept rezultând din Tratatul CE precum cele prevăzute de articolul 5 alineatul (1) din EEA Regulations și că doamna Chen nu este o persoană calificată pentru șederea în Regatul Unit în sensul acestei reglementări.

15 Decizia de refuz în cauză a făcut obiectul unui apel în fața Immigration Appellate Authority, care a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În lumina faptelor din prezenta cauză, articolul 1 din Directiva 73/148/CEE a Consiliului sau, alternativ, articolul 1 din Directiva 90/364/CEE a Consiliului:

(a) Conferă primei reclamante, care este minoră și cetățeană a Uniunii, dreptul de intrare și ședere pe teritoriul statului membru gazdă?

(b) În cazul în care răspunsul este afirmativ, conferă, prin urmare, celei de-a doua reclamante, resortisant al unui stat terț, care este mama primei reclamante și care este principalul responsabil de aceasta, dreptul de ședere cu prima reclamantă (i) în calitate de membru al familiei sale care se află în întreținerea acesteia sau (ii) din motivul că trăia împreună cu prima reclamantă în țara sa de origine sau (iii) pentru orice alt motiv special?

2) În măsura în care prima reclamantă nu ar fi un „resortisant al unui stat membru” în sensul exercitării drepturilor care rezultă din ordinea juridică comunitară în temeiul Directivei 73/148/CEE a Consiliului sau a articolului 1 din Directiva 90/364/CEE a Consiliului, care sunt criteriile pertinente pentru a determina dacă un copil care este cetățean al Uniunii este un resortisant al unui stat membru în sensul exercitării drepturilor conferite prin ordinea juridică comunitară?

3) În circumstanțele prezentei cauze, serviciile de îngrijire a copiilor de care beneficiază prima reclamantă constituie servicii în sensul Directivei 73/148/CEE a Consiliului?

4) În circumstanțele prezentei cauze, prima reclamantă este privată de dreptul de ședere în statul gazdă întemeiat pe articolul 1 din Directiva 90/364/CEE a Consiliului din cauza faptului că resursele sale provin exclusiv de la părintele care o însoțește și care este resortisant al unui stat terț?

5) În lumina faptelor speciale din prezenta cauză, articolul 18 alineatul (1) CE conferă primei reclamante dreptul de intrare și de ședere pe teritoriul statului membru gazdă chiar dacă aceasta nu are dreptul de a-și stabili reședința aici în temeiul oricărei alte dispoziții de drept comunitar?

6) În cazul în care răspunsul este afirmativ, cea de-a doua reclamantă beneficiază, prin urmare, de dreptul de a rămâne cu prima reclamantă în perioada în care aceasta din urmă se află pe teritoriul statului membru gazdă?

7) În acest context, care este efectul principiului respectării drepturilor fundamentale ale omului în dreptul comunitar, invocat de către reclamante, ținând seama, în special, de faptul că acestea se prevalează de articolul 8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform căruia orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie și a domiciliului său, în coroborare cu articolul 14 din aceeași convenție, și de faptul că prima reclamantă nu poate să trăiască în China cu cea de-a doua reclamantă, cu tatăl său și cu fratele său?”

Cu privire la întrebările preliminare

16 Prin aceste întrebări, instanța națională dorește, în esență, să afle dacă Directiva 73/148, Directiva 90/364 sau articolul 18 CE, după caz, în coroborare cu articolele 8 și 14 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO), conferă, în circumstanțe precum cele din acțiunea principală, resortisantului minor de o vârstă mică al unui stat membru, care se află în grija unui părinte, care este resortisant al unui stat terț, dreptul de ședere într-un alt stat membru în care acest minor este destinat de servicii de creștere a copiilor. În cazul în care răspunsul este afirmativ, instanța de trimitere ar dori să afle dacă aceste dispoziții conferă, prin urmare, un drept de ședere în beneficiul părintelui în cauză.

17 Trebuie, prin urmare, să se examineze dispozițiile dreptului comunitar în materie de drept de ședere referitor la situația unui resortisant minor precum Catherine și la cea a părintelui, resortisant al unui stat terț, al copilului aflat în întreținere.

Cu privire la dreptul de ședere al unei persoane în situația lui Catherine

Considerații preliminare

18 Trebuie respinsă de la început teza apărată de guvernul irlandez și de Guvernul Regatului Unit, conform căreia o persoană care se află în situația lui Catherine nu ar putea invoca beneficiul dispozițiilor dreptului comunitar în materie de liberă circulație și de ședere a persoanelor doar din motivul că persoana în cauză nu s-a deplasat niciodată dintr-un stat membru spre un alt stat membru.

19 Astfel, situația resortisantului unui stat membru care s-a născut în statul membru gazdă și care nu și-a exercitat dreptul la liberă circulație nu ar putea, doar din acest motiv, să fie asimilat situației pur interne privând resortisantul în cauză de beneficiul dispozițiilor dreptului comunitar în materie de liberă circulație și de ședere a persoanelor în statul membru gazdă (a se vedea în acest sens, în special, Hotărârea din 2 octombrie 2003, Garcia Avello, cauza C-148/02, Rec., p. I-11613, punctele 13 și 27).

20 De altfel, contrar a ceea ce susține guvernul irlandez, un copil de vârstă mică se poate prevala de drepturile de liberă circulație și ședere garantate prin dreptul comunitar. Aptitudinea unui resortisant al unui stat membru de a fi titularul drepturilor garantate prin tratat și dreptul derivat în materie de liberă circulație a persoanelor nu ar putea fi subordonată unei condiții ca persoana în cauză să fi ajuns la vârsta necesară pentru a avea capacitatea juridică de a-și exercita ea însăși drepturile menționate [a se vedea în acest sens, în special, în contextul Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în interiorul Comunității (JO L 257, p. 2), Hotărârea din 15 martie 1989, Echernach și Moritz, 389/87 și 390/87, Rec., p. 723, punctul 21 și Hotărârea din 17 septembrie 2002, Baumbast și R, cauza C-413/99, Rec., p. I-7091, punctele 52 - 63 și, referitor la articolul 17 CE, Hotărârea Garcia Avello, menționată anterior, punctul 21]. Cu toate acestea, astfel cum a observat avocatul general la punctele 47-52 din concluziile sale, nu reiese nici din termenii, nici din obiectivele urmărite de articolele 18 CE și 49 CE, precum și de Directivele 73/148 și 90/364, că beneficiul acestor drepturi care fac obiectul acestor dispoziții ar trebui să fie subordonat unei condiții de vârstă minimă.

Directiva 73/148

21 Instanța națională ar dori să afle dacă o persoană care se află în situația lui Catherine poate invoca dispozițiile Directivei 73/148 cu scopul de a avea reședința pe o durată îndelungată în Regatul Unit în calitate de destinatar de servicii de îngrijire a copiilor furnizate contra unei remunerații.

22 Conform jurisprudenței Curții, dispozițiile în materie de liberă prestare de servicii nu vizează situația unui resortisant al unui stat membru care și-a stabilit reședința principală pe teritoriul unui alt stat membru, cu scopul de a beneficia de prestări de servicii pe o perioadă nedeterminată (a se vedea, în acest sens, în special, Hotărârea din 15 octombrie 1988, Steymann, cauza 196/87, Rec., p. 6159). Exact aceasta este situația în acțiunea principală privind serviciile de îngrijire a copiilor evocate de instanța de trimitere.

23 În ceea ce privește serviciile medicale care îi sunt furnizate temporar lui Catherine, trebuie subliniat că, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 73/148, dreptul de ședere de care beneficiază destinatarul de servicii privind libera prestare de servicii corespunde duratei prestării în cauză. Prin urmare, directiva menționată nu ar putea, în orice caz, sta la baza unui drept de ședere pe durată nedeterminată precum cel care face obiectul litigiului din acțiunea principală.

Articolul 18 CE și Directiva 90/364

24 Întrucât Catherine nu poate să se prevaleze de Directiva 73/148 cu scopul de a avea reședința pe o durată îndelungată în Regatul Unit, instanța națională ar dori să afle dacă un drept de ședere de lungă durată în beneficiul lui Catherine se poate întemeia pe articolul 18 CE și pe Directiva 90/364, care garantează, în anumite condiții, un astfel de drept resortisanților statelor membre care nu beneficiază de acest drept în temeiul altor dispoziții ale dreptului comunitar, precum și membrilor familiilor acestora.

25 În temeiul articolului 17 alineatul (1) CE, este cetățean al Uniunii orice persoană care are cetățenia unui stat membru. Statutul de cetățean al Uniunii este destinat să fie statutul

fundamental al resortisanților statelor membre (a se vedea, în special, Hotărârea Baumbast și R, menționată anterior, punctul 82).

26 În ceea ce privește dreptul de ședere pe teritoriul statelor membre prevăzut la articolul 18 alineatul (1) CE, trebuie subliniat că acesta este recunoscut direct fiecărui cetățean al Uniunii printr-o dispoziție clară și precisă din tratat. În simpla sa calitate de resortisant al unui stat membru și, în consecință, de cetățean al Uniunii, Catherine are dreptul de a se prevala de articolul 18 alineatul (1) CE. Acest drept de ședere al cetățenilor Uniunii pe teritoriul altui stat membru este recunoscut sub rezerva limitărilor și condițiilor prevăzute de tratat, precum și de dispozițiile de aplicare a acestuia (a se vedea, în special, Hotărârea Baumbast și R, menționată anterior, punctele 84 și 85).

27 În ceea ce privește limitările și condițiile menționate, articolul 1 alineatul (1) din Directiva 90/364 prevede că statele membre le pot solicita resortisanților unui stat membru care doresc să beneficieze de drept de ședere pe teritoriul acestora să dispună, pentru ei înșiși și pentru membrii familiilor lor, de o asigurare de sănătate care acoperă toate riscurile în statul membru gazdă și de resurse suficiente pentru a evita ca aceștia să devină, pe parcursul șederii lor, o povară pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă.

28 Catherine dispune de o asigurare de sănătate și, totodată, de resurse suficiente, care sunt furnizate de către mama acesteia, pentru a nu deveni o povară pentru asistența socială a statului membru gazdă, astfel cum rezultă din decizia de trimitere.

29 Obiecția guvernului irlandez și a Guvernului Regatului Unit conform căreia condiția privind existența resurselor suficiente semnifică faptul că persoana în cauză trebuie, spre deosebire de cazul lui Catherine, să dispună de astfel de resurse fără să poată să se prevaleze în această privință de resursele unui membru al familiei care, astfel cum este cazul doamnei Chen, o însoțește, nu este întemeiată.

30 Conform articolului 1 alineatul (1) din Directiva 90/364, este suficient ca resortisanții statelor membre „să dispună” de resurse necesare fără ca această dispoziție să cuprindă cea mai mică cerință în ceea ce privește proveniența acestora.

31 Această interpretare se impune cu atât mai mult cu cât dispozițiile care stabilesc un principiu fundamental precum cel al liberei circulații a persoanelor trebuie să fie interpretate în sens larg.

32 În plus, limitările și condițiile menționate la articolul 18 CE și prevăzute în Directiva 90/364 se bazează pe ideea că exercitarea dreptului de ședere al cetățenilor Uniunii poate fi subordonată intereselor legitime ale statelor membre. Astfel, deși din al patrulea considerent din directiva menționată rezultă că beneficiarii dreptului de ședere nu trebuie să devină o povară „nerezonabilă” pentru finanțele publice ale statului membru gazdă, Curtea a subliniat, cu toate acestea, că aplicarea limitărilor și condițiilor menționate trebuie să fie făcută respectând limitele impuse prin dreptul comunitar și conform principiului proporționalității (a se vedea, în special, Hotărârea Baumbast și R, menționată anterior, punctele 90 și 91).

33 O interpretare a condiției privind caracterul suficient al resurselor în sensul Directivei 90/364, precum cea sugerată de guvernul irlandez și de Guvernul Regatului Unit, ar adăuga la această condiție, astfel cum este formulată în această directivă, o cerință privind proveniența resurselor, care constituie o ingerință disproporționată în exercitarea dreptului fundamental la libera

circulație și la ședere garantat prin articolul 18 CE, în sensul că nu este necesară realizării obiectivului urmărit și anume protejarea finanțelor publice ale statelor membre.

34 Guvernul Regatului Unit susține în cele din urmă că reclamantele din acțiunea principală nu ar putea să se prevaleze de dispozițiile comunitare în cauză, în măsura în care deplasarea doamnei Chen în Irlanda de Nord în scopul dobândirii de către copilul său a cetățeniei unui alt stat membru constituie o tentativă de a se prevala în mod abuziv de normele dreptului comunitar. Obiectivele urmărite prin aceste dispoziții comunitare nu ar fi atinse în cazul în care un resortisant al unei țări terțe care dorește să își stabilească reședința într-un stat membru, totuși fără să circule sau să dorească să circule dintr-un stat membru într-un altul, se pregătește să dea naștere unui copil într-o parte a teritoriului statului membru gazdă unde un alt stat membru își aplică regulile de dobândire a cetățeniei *jure soli*. Conform jurisprudenței constante, statele membre sunt îndreptățite să ia măsurile destinate să împiedice persoanele de drept privat să profite în mod abuziv de dispozițiile dreptului comunitar sau să încerce, în favoarea facilităților create prin tratat, să se sustragă în mod ilegal aplicării legislației naționale. Această regulă, conform principiului abuzului de drept, ar fi fost reafirmată de Curte în Hotărârea sa din 9 martie 1999, Centros (cauza C-212/97, Rec., p. I-1459).

35 Și acest argument trebuie să fie respins.

36 Desigur, doamna Chen admite că șederea sa în Regatul Unit avea în vedere să creeze condițiile care să îi permită copilului său care urma să se nască să dobândească cetățenia unui alt stat membru în scopul de a obține, prin urmare, pentru copil și pentru ea însăși un drept de ședere de lungă durată în Regatul Unit.

37 Cu toate acestea, definirea condițiilor de dobândire și de pierdere a cetățeniei intră sub incidența, în conformitate cu dreptul internațional, a competenței fiecărui stat membru, competență care trebuie exercitată respectând dreptul comunitar (a se vedea, în special Hotărârea din 7 iulie 1992, Micheletti și alții, cauza C-369/90, Rec., p. I-4239, punctul 10 și Hotărârea din 20 februarie 2001, Kaur, cauza C-192/99, Rec., p. I-1237, punctul 19).

38 Niciuna din părțile care a prezentat observații în fața Curții nu a contestat legalitatea dobândirii de către Catherine a cetățeniei irlandeze și nici caracterul efectiv al acesteia.

39 În plus, nu este de competența statului membru să limiteze efectele atribuirii cetățeniei unui alt stat membru, cerând o condiție suplimentară pentru recunoașterea acestei cetățenii în vederea exercitării libertăților fundamentale prevăzute de tratat (a se vedea, în special, hotărârile menționate anterior, Hotărârea Micheletti și alții, punctul 10 și Hotărârea Garcia Avello, punctul 28).

40 Or, exact acesta ar fi cazul dacă Regatul Unit ar fi îndreptățit să refuze resortisanților altor state membre, precum Catherine, beneficiul unei libertăți fundamentale garantate prin dreptul comunitar doar din motivul că dobândirea cetățeniei unui stat membru ar urmări, de fapt, să obțină un drept de ședere în temeiul dreptului comunitar pentru un resortisant al unei țări terțe.

41 În aceste condiții, este necesar să se răspundă că articolul 18 CE și Directiva 90/364 conferă, în circumstanțe precum cele din acțiunea principală, resortisantului minor de vârstă mică al unui stat membru care are o asigurare de sănătate corespunzătoare și care se află în întreținerea unui părinte care este resortisant al unui stat terț, ale cărui resurse sunt suficiente pentru ca cel dintâi să

nu devină o povară pentru finanțele publice ale statului membru gazdă, un drept de ședere pe o durată nedeterminată pe teritoriul acestui din urmă stat.

În ceea ce privește dreptul de ședere al unei persoane în situația doamnei Chen

42 Articolul 1 alineatul (2) litera (b) din Directiva 90/364, care garantează ascendenților titularului dreptului de ședere care „se află în îngrijirea sa”, indiferent de cetățenia acestora, dreptul de a se stabili cu titularul în cauză, nu ar putea conferi un drept de ședere resortisantului unei țări terțe care se găsește în situația doamnei Chen nici datorită legăturilor afective dintre mamă și copilul său, nici din motivul că dreptul de intrare și ședere în Regatul Unit al mamei ar depinde de dreptul de ședere al acestui copil.

43 Într-adevăr, calitatea de membru al familiei „aflat în întreținerea” titularului rezultă dintr-o situație de fapt caracterizată de circumstanța că sprijinul material al membrului familiei este asigurat de către titularul dreptului de ședere, astfel cum reiese din jurisprudența Curții (a se vedea în acest sens, referitor la articolul 10 din Regulamentul nr. 1612/68, Hotărârea din 18 iunie 1987, Lebon, cauza 316/85, Rec., p. 2811, punctele 20 - 22).

44 Într-un caz precum cel din acțiunea principală, situația prezentată este inversă, în măsura în care titularul dreptului de ședere se află în întreținerea resortisantului unui stat terț care are grijă efectiv de titular și care dorește să îl însoțească pe acesta. În aceste condiții, doamna Chen nu ar putea să se prevaleze de calitatea de ascendent „aflat în întreținerea” lui Catherine, în sensul Directivei 90/364, în scopul de a beneficia de un drept de ședere în Regatul Unit.

45 În schimb, refuzul de a permite părintelui, resortisant al unui stat membru sau stat terț, care are efectiv în grijă un copil căruia articolul 18 CE și Directiva 90/364 îi recunosc un drept de ședere, să își stabilească reședința cu acest copil în statul membru gazdă ar priva de orice efect util dreptul de ședere al acestuia din urmă. Într-adevăr, este clar că beneficiul dreptului de ședere pentru un copil de vârstă mică implică în mod necesar ca acest copil să aibă dreptul de a fi însoțit de către persoana care are efectiv grijă de el și, prin urmare, ca această persoană să fie în măsură să își stabilească reședința cu acesta în statul membru gazdă pe durata acestei șederi (a se vedea, *mutatis mutandis*, referitor la articolul 12 din Regulamentul nr. 1612/68, Hotărârea Baumbast și R, menționată anterior, punctele 71 - 75).

46 Numai din acest motiv, este necesar să se răspundă că atunci când, precum în acțiunea principală, articolul 18 CE și Directiva 90/364 conferă un drept de ședere pe durată nedeterminată în statul membru gazdă resortisantului minor de vârstă mică al unui alt stat membru, aceleași dispoziții permit părintelui care are efectiv grijă de acest resortisant să își stabilească reședința cu acesta din urmă în statul membru gazdă.

47 Prin urmare, este necesar să se răspundă că articolul 18 CE și Directiva 90/364 conferă, în circumstanțe precum cele din acțiunea principală, resortisantului minor de vârstă mică al unui stat membru care deține o asigurare de sănătate corespunzătoare și care se află în întreținerea unui părinte care este resortisant al unui stat terț, ale cărui resurse sunt suficiente pentru ca cel dintâi să nu devină o povară pentru finanțele publice ale statului membru gazdă, un drept de ședere pe o durată nedeterminată pe teritoriul acestui din urmă stat. Într-un astfel de caz, aceleași dispoziții îi permit părintelui care are efectiv în grijă acest resortisant să își stabilească reședința cu acesta în statul membru gazdă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

48 Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a depune observații în fața Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (ședință plenară), declara:

Articolul 18 CE și Directiva 90/364/CEE a Consiliului din 28 iunie 1990 privind dreptul de ședere conferă, în circumstanțe precum cele din acțiunea principală, resortisantului minor de vârstă mică al unui stat membru care deține o asigurare de sănătate corespunzătoare și care se află în întreținerea unui părinte care este resortisant al unui stat terț, ale cărui resurse sunt suficiente pentru ca cel dintâi să nu devină o povară pentru finanțele publice ale statului membru gazdă, un drept de ședere pe o durată nedeterminată pe teritoriul acestui din urmă stat. Într-un astfel de caz, aceleași dispoziții îi permit părintelui care are efectiv în grijă acest resortisant să își stabilească reședința cu acesta în statul membru gazdă.

Semnături.